

формувати витрати на придбання та реалізацію товарів і визначати фінансові результати центрів відповідальності та підприємства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік : курс лекцій / Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 448 с.
2. Мошковська О. А. Облік фінансових результатів: теорія та методологія [Текст] : монографія / О. А. Мошковська ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : КНТЕУ, 2013. – 379 с.
3. Мошковська О. А. Управлінський облік на молокопереробних підприємствах [Текст] : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 / Мошковська Олена Анатоліївна ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – Київ, 2017. – 40 с. :
4. Нападовська Л.В. Управлінський облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.В. Нападовська. – К. : Книга, 2004. – 544 с.
5. Управлінський облік [Текст] : навч. посібник / Л. В. Нападовська [та ін.]; заг. ред. Л. В. Нападовська; Київський національний торговельно-економічний ун-т. – К. : КНТЕУ, 2006. – 346 с.
6. Фоміна О. В. Принципи управлінського обліку / О. В. Фоміна // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 9 (171). – С. 392–397
7. Фоміна О. В. Управлінський облік у торгівлі : монографія / О.В. Фоміна. Київ. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 468 с.

Мандзюк О. П.,
магістр, спеціальність «Облік і оподаткування»,
науковий керівник:
д. пед.н., професор Теловата М. Т.,
Національна академія статистики, обліку і аудиту
(м. Київ)

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

ПрАТ «Епос» організовує бухгалтерський облік та складає фінансову звітність відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», діючих Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів.

Бухгалтерський облік в ПрАТ «Епос» ведеться безперервно з дня реєстрації. Відповідальність за організацію обліку покладено на голову правління товариства.

Для відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку товариство використовує План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, а субрахунки відкрито відповідно до вимог Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій.

Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером, який забезпечує дотримання вимог законодавчих та нормативних

документів з питань організації і ведення бухгалтерського обліку. Права, обов'язки та відповідальність працівників бухгалтерії регулюються посадовими інструкціями, що затверджені головою правління, з касиром укладено договір про повну матеріальну відповідальність.

У ПрАТ «Епос» використовують типові форми первинної документації, затверджені Міністерством статистики України і спеціалізовані форми, які розроблені самостійно підприємством.

У товаристві бухгалтерський облік ведеться за журнально – ордерною формою обліку із застосуванням програми «1С : Бухгалтерія. Версія 7.7». Всі ділянки обліку в товаристві автоматизовано.

У товаристві на початку фінансового року розробляється план проведення інвентаризацій та звірки розрахунків, який затверджує головний бухгалтер та голова правління. Також затверджується склад діючої інвентаризаційної комісії.

Перед складанням річної фінансової звітності в ПрАТ «Епос» проводиться інвентаризація активів та зобов'язань станом на 1 грудня поточного року. Інвентаризація основних засобів здійснюється один раз на три роки, а раптова інвентаризація каси – один раз на місяць.

Облікова політика ПрАТ «Епос» закріплена Наказом №1/ОД «Про облікову політику» від 11.01.2016 р. (Додаток С), в якому закріплені наступні його особливості:

- форма ведення обліку – журнально – ордерна;
- кордон істотності – 50 грн.;
- метод нарахування амортизації для основних засобів, інших необоротних матеріальних активів нематеріальних активів – прямолінійний, малоцінних необоротних активів – у розмірі 100% вартості в першому місяці використання об'єкту;
- методи вибуття запасів – ФІФО (при відпуску запасів у виробництво, у реалізацію), метод ціни продажу (при відпуску товарів в реалізацію до фірмових магазинів);
- резерв сумнівних боргів створюється на підставі класифікації дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги за термінами її непогашення;
- забезпечення створюються на оплату відпусток та гарантійних зобов'язань для здійснення майбутніх витрат на проведення гарантійних ремонтів проданої продукції відповідно до кошторису.

До недоліків Наказу можна віднести: некоректне визначення основних засобів як активу вартістю більше 2500 грн., малоцінних необоротних активів – менше 2500 грн., тоді як сьогодні їх вартісна межа становить 6000 грн.

Основні засади формування і розподілу елементів власного капіталу ПрАТ «Епос» визначаються його статутом, яким затверджуються такі положення:

- статутний капітал ПрАТ становить 3000000 грн. і визначається як сума номінальної вартості розміщених акцій. Номінальна вартість акції становить 5000 грн., кількість акцій – 600 шт.
- всі акції існують у бездокументарній формі, є іменними і товариство може здійснювати тільки їх приватне розміщення;

– у товаристві формується резервний капітал у розмірі 15% статутного капіталу. Він створюється для покриття збитків ПрАТ, для збільшення статутного капіталу, виплати дивідендів, погашення заборгованості тощо;

– резервний капітал формується шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку або за рахунок нерозподіленого прибутку;

– для забезпечення зобов'язань, його виробничого та соціального розвитку за рахунок прибутку і інших надходжень можуть бути сформовані інші фонди;

– за рахунок чистого прибутку, що лишається у розпорядженні товариства: виплачуються дивіденди, створюється і поповнюється резервний капітал, накопичується нерозподілений прибуток (покриваються збитки).

Фактично на сьогоднішній день власний капітал підприємства складається із трьох статей – зареєстрований капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток.

Для обліку змін у власному капіталі, які пов'язані із рухом матеріалів, основних засобів, грошових коштів використовуються первинні документи, які затверджені для відповідного виду активів.

Розглянемо детальніше зміни, що відбуваються у складових власного капіталу і їх документування відповідно до чинного законодавства (табл. 1).

Таблиця 1

Первинні документи з обліку операцій з власним капіталом ПрАТ «Елос»

№ п/п	Господарська операція	Документ	Вплив операції на складову власного капіталу
1	2	3	4
1.	Зміна облікової політики	Бухгалтерська Довідка	Зменшує або збільшує нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
2.	Виправлення помилок	Бухгалтерська Довідка	Зменшує або збільшує нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
3.	Переоцінка основних засобів, незавершеного будівництва і нематеріальних активів	Бухгалтерська Довідка	Зменшує або збільшує інший додатковий капітал
4.	Вибуття раніше дооцінених об'єктів обігових активів	Акт приймання - передачі основних засобів, бухгалтерська довідка	Зниження додаткового капіталу та зростання нерозподіленого прибутку
5.	Зростання статутного капіталу за рахунок індексації основних засобів	Рішення зборів акціонерів, нова редакція статуту	Підвищує статутний капітал і знижує інший додатковий капітал
6.	Визначення фінансового результату за звітний період	Бухгалтерська Довідка	Отримання прибутку чи збитку

1	2	3	4
7.	Розподіл прибутку: – виплати власникам (дивіденди) – відрахування до резервного капіталу – спрямування прибутку до статутного капіталу	Рішення зборів учасників, нова редакція статуту	Зниження нерозподіленого прибутку Зниження нерозподіленого прибутку та зростання резервного капіталу Зниження нерозподіленого прибутку та зростання статутного капіталу
8.	Реєстрація статутного капіталу	Статут	Зростання статутного (пайового) капіталу та неоплаченого капіталу
9.	Продаж акцій за ціною, вищою, ніж номінальна	Договір засновників	Зростання неоплаченого капіталу та додатково вкладеного капіталу
10.	Викуп акцій (часток)	Рішення засновників, видатковий касовий ордер, виписка банку	Зростання вилученого капіталу
11.	Перепродаж викуплених акцій (часток)	Акт приймання-передачі основних засобів, акт про приймання матеріалів, накладна, виписка банку, прибутковий касовий ордер, бухгалтерська довідка	Зниження вилученого капіталу, зростання (Зниження) додатково вкладеного капіталу, Зниження прибутку
12.	Анулювання викуплених акцій (часток)	Рішення засновників, бухгалтерська довідка	Зниження статутного капіталу, вилученого капіталу, додатково вкладеного капіталу та нерозподіленого прибутку
13.	Погашення заборгованості з капіталу:		Зниження неоплаченого капіталу
13.1	– грошовими коштами	Виписка банку	
13.2	– основними засобами	Акт приймання-передачі основних Засобів	
13.3	– нематеріальними активами	Акт введення в господарський обіг об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів	
13.4	– виробничими запасами	Акт про приймання матеріалів, Накладна	

1	2	3	4
14.	Перевищення фактичного внеску учасниками до статутного капіталу над його заборгованістю	Бухгалтерська довідка	Зростання емісійного доходу або іншого вкладеного капіталу
15.	Розрахунок з учасником у господарському товаристві у разі його виходу	Рішення засновників, бухгалтерська Довідка Зростання вилученого капіталу, Зниження прибутку, Зниження резервного капіталу (за певних умов)	
16.	Зниження номінальної вартості акцій	Рішення засновників, нова редакція статуту	Зниження статутного капіталу, зростання додатково вкладеного капіталу (за певних умов)
17.	Списання невідшкодованих збитків за рахунок: пайового капіталу	Рішення Засновників	Зниження збитків та Зниження пайового капіталу
17.1	- іншого вкладеного капіталу		іншого вкладеного капіталу
17.2	- резервного капіталу		резервного капіталу
18.	Безкоштовно отримані активи	Акт приймання-передачі основних засобів	Зростання іншого додаткового капіталу
19.	Визнання доходу від безоплатно одержаного не обігового активу	Розрахунок амортизації, бухгалтерська Довідка	Зниження іншого додаткового капіталу

Підсумовуючи наведену інформацію можна сказати, що основними документами, які використовувались підприємством для обліку власного капіталу були:

– для обліку формування зареєстрованого капіталу – виписка банку (оскільки акції були оплачені лише за рахунок грошових коштів, які вносились на рахунок в банку);

– для обліку додаткового капіталу – бухгалтерська довідка, за якою відображається формування капіталу, рішення засновників щодо віднесення частини нерозподіленого або чистого прибутку на рахунок додаткового капіталу;

– для обліку нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) – бухгалтерська довідка при закритті рахунку фінансових результатів, та протокол загальних зборів акціонерів (Додаток Т), яким визначається порядок використання чистого прибутку.

Після оформлення первинних документів в обліку підприємства за допомогою програми 1-С Підприємство можна сформувати наступні звіти, за якими можна прослідкувати рух елементів власного капіталу:

– картки рахунків 40, 42, 44, в яких відображається період операцій, документ, яким вони оформляються, синтетичні і аналітичні рахунки за дебетом і кредитом, поточне сальдо по рахунку;

– оборотно – сальдова відомість по рахунках 40, 42, 44 (Додатки Ц, Ч, Ш), в яких відображено номер рахунку, сальдо на початок періоду (по дебету або кредиту), обороти за період по дебету і кредиту, та сальдо на кінець періоду.

Окрім вищенаведених звітів можна також сформувати: аналіз рахунку, головну книгу, журнал господарських операцій, оборотно – сальдову відомість за усіма рахунками та інші звіти.

Інформація зі звітів буде відображена в фінансовій звітності, зокрема в Балансі (Звіті про фінансовий стан), Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід), Звіті про власний капітал підприємства.

Отже, в цілому організація обліку власного капіталу на ПрАТ «Епос» відповідає нормативним і законодавчим актам, але на підприємстві не формується резервний капітал, створення якого передбачено статутом підприємства.

Манішевська О. А.,
магістр, спеціальність «Облік і оподаткування»,
науковий керівник:
к.е.н., доцент О. В. Щирська,
Національна академія статистики, обліку та аудиту
(м. Київ)

ОБЛІК І АУДИТ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Аудит став шалено популярним та незамінним в Україні не так давно, у порівнянні з країнами Європи та Америки. Все більше підприємств та інвесторів довіряють аудиторам та аудиторським фірмам копірситися у своїх «таємницях». Потреба в аудиті, розвиток аудиторський послуг зростає не тому, що це популярно, а тому що це заощаджує грошові кошти підприємству та зменшує кількість зустрічей з державними перевіряючими.

Аудит фінансової звітності – аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам [2].